

Středoškoláci a vysokoškoláci společně: Podfinancování vysokých škol ohrožuje kvalitu a dostupnost vzdělávání

Reprezentace středoškolských a vysokoškolských studujících upozorňují, že dlouhodobé podfinancování českého vysokého školství má přímý dopad na současné i budoucí studující. [Česká středoškolská unie](#) a [Studentská komora Rady vysokých škol](#) proto vyzývají k tomu, aby financování vysokých škol odpovídalo rostoucímu počtu studujících, zvyšujícím se nákladům i významu vysokoškolského vzdělávání pro budoucnost České republiky.

Na české vysoké školy přicházejí silné populační ročníky. Stát od vysokých škol očekává, že přijmou více studujících a připraví více absolventů pro potřeby české společnosti a ekonomiky. Rostoucím požadavkům však neodpovídá financování, které vysoké školy dostávají. Na tento nesoulad upozornila také [Česká konference rektorů](#), podle níž navrhované prostředky pro veřejné vysoké školy na rok 2027 nepokrývají ani objektivní růst nákladů.

Vysoké školy zároveň dostávají za úkol navyšovat kapacity v oblastech, kde Česká republika dlouhodobě postrádá kvalifikované pracovníky, například ve zdravotnických, pedagogických a dalších strategicky důležitých oborech. Podpora prioritních studijních programů prostřednictvím [ukazatele P](#) je sice krok správným směrem, bez odpovídajícího navýšení celkového rozpočtu vysokých škol však vede spíše k přerozdělování velmi omezených prostředků uvnitř systému. Rozvoj některých studijních programů je tak často financován na úkor jiných, namísto skutečného posilování kapacit vysokého školství jako celku.

„Debata o financování vysokých škol není jen debatou o číslech. Nedostatek financí se nakonec vždy promítne do konkrétních podmínek, ve kterých všichni studujeme. Do kvality výuky, dostupnosti vyučujících, kteří pak mohou být motivováni odcházet pracovat mimo akademické prostředí, kapacity studijních programů i služeb, které vysoké školy poskytují. Pokud se od vysokých škol očekává, že přijmou více studujících a zároveň budou poskytovat kvalitnější vzdělávání, musí jim pro to být vytvořeny odpovídající podmínky,“ **říká Tereza Marková, předsedkyně Studentské komory Rady vysokých škol.**

Situace vysokých škol se přitom netýká jen těch, kteří na nich studují dnes. Pro současné středoškoláky budou podmínky na vysokých školách určovat jejich možnosti dalšího vzdělávání už v nejbližších letech. Rozhodování o budoucnosti vysokého školství proto musí počítat i s generací, která dnes teprve dokončuje střední školy. Pokud má být vysokoškolské vzdělání skutečně dostupné, nestačí sledovat jen počet přijímaných uchazečů. Důležité je také to, zda mladí lidé mají reálnou možnost studovat obor, o který mají zájem, a získat vzdělání odpovídající kvality. Už nyní existují studijní programy, kde zájem uchazečů výrazně převyšuje dostupné kapacity, a s příchodem silnějších populačních ročníků bude tlak na vysoké školy dále růst.

„Zájem mladých lidí o vysokoškolské vzdělání je velký. Problém je, že mu nabídka studijních míst neodpovídá. Stát nemůže na jedné straně říkat, že potřebujeme více vysokoškolsky vzdělaných lidí, a na druhé straně nechat tisíce motivovaných uchazečů každý rok před branami terciárního vzdělávání. Pokud chceme jejich potenciál využít, musí tomu odpovídat kapacity i financování, ty totiž přímo ovlivňují příležitosti, které chceme dát dnešním středoškolákům,“ **říká Kryštof Musil, předseda České středoškolské unie.**

Podle obou studentských reprezentací je nutné vnímat financování vysokých škol také jako otázku dostupnosti vzdělávání. Nejde pouze o to, kolik míst vysoké školy nabídnou, ale také o to, zda budou schopny rostoucímu počtu studujících zajistit kvalitní výuku a odpovídající studijní zázemí. Dlouhodobé podfinancování se navíc neprojevuje jen v podmínkách studia, ale i ve schopnosti vysokých škol udržet talentované akademické pracovníky, podporovat nastupující generaci vědců a vytvářet prostředí, ve kterém budou chtít absolventi doktorských studijních programů pokračovat ve své odborné a výzkumné činnosti. Pokud mají vysoké školy i nadále plnit svou roli center vzdělanosti, vědy a inovací, musí mít k tomu odpovídající podmínky.

Česká republika přitom stále zaostává v podílu vysokoškolsky vzdělaných mladých lidí. Ve věkové skupině 25 až 34 let má terciární vzdělání v Česku 33 % lidí, zatímco průměr zemí OECD dosahuje 48 %. Data zároveň ukazují výraznou souvislost mezi dosaženým vzděláním rodičů a šancí jejich dětí získat vysokoškolské vzdělání.

„Vláda ve svém programovém prohlášení opakovaně zdůrazňuje význam vzdělávání a rozvoje lidského potenciálu. Právě teď má příležitost ukázat, že to nejsou jen slova. Pokud mají vysoké školy zvládnout příchod silnějších populačních ročníků, musí tomu odpovídat i jejich financování. Mladí lidé slyší, že vzdělání je klíčem k budoucímu uplatnění i prosperitě celé země. Bylo by proto logické, aby se tento důraz promítl také do státního rozpočtu. Právě na něm se totiž nejlépe ukáže, jak vysoko mezi skutečnými prioritami státu vzdělávání opravdu stojí,“ **říká Kryštof Musil, předseda České středoškolské unie.**

Studentské reprezentace upozorňují, že nedostatečné financování se může projevit nejen omezenými kapacitami, ale také zhoršováním poměru počtu studujících na vyučující, nižší dostupností konzultací, omezenými možnostmi praktické výuky nebo nedostatečným rozvojem studijního zázemí. Problém navíc nelze řešit přenášením dalších nákladů na samotné studující, jejichž životní náklady během studia představují významnou součást otázky dostupnosti vysokoškolského vzdělávání.

Studentská komora Rady vysokých škol dlouhodobě upozorňuje také na nízkou přímou finanční podporu studujících. Dále také upozorňuje, že podpora studujících a financování samotných vysokých škol musí být řešeny společně, nikoli na úkor jednoho či druhého. „Investice do vysokých škol a podpora studujících nejsou dvě konkurenční položky. Potřebujeme obojí. Dobře financované vysoké školy, které dokážou poskytovat kvalitní vzdělávání, a zároveň podmínky, které umožní mladým lidem studovat bez ohledu na finanční situaci jejich rodiny. Pokud chceme vzdělanou a konkurenceschopnou společnost, nemůžeme jednu část tohoto problému řešit na úkor druhé,“ **doplňuje předsedkyně Studentské komory Rady vysokých škol Tereza Marková.**

Česká středoškolská unie a Studentská komora Rady vysokých škol se proto připojují k požadavku na odpovídající a předvídatelné financování veřejných vysokých škol, které bude reflektovat růst nákladů, demografický vývoj a očekávané navyšování kapacit. Současně zdůrazňují, že nezbytné navyšování počtu přijímaných studujících nesmí vést ke snižování kvality vzdělávání.

Vysoké školství není výdajem na dnešní studující. Je investicí do lidí, kteří budou v příštích desetiletích tvořit českou společnost, vědu, zdravotnictví, školství i ekonomiku.

**Studentská komora
Rady vysokých škol**

